

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Рев-205/05
Бања Лука, 19.10.2007. год.

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Драгослава Лукића, као предсједника вијећа, Петра Бајића, Смиљане Мрше, Дарка Осмића и Златка Куленовића, као чланова вијећа, у правној ствари тужилаца В.Д., В.С. и В. млдб. Б., које заступа М.П., адвокат из Б.Л., против тужених СОД Ј, Филијала Б.Л. и Л.М. из Б.Л., ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужилаца и туженог Л.М., против пресуде Окружног суда у Б.Л. број Гж-2003/02 од 11.10.2004. године, на сједници одржаној дана 19.10.2007. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужилаца Д.В., С.В. и млдб. Б.В. се дјелимично уважава, другостепена пресуда Окружног суда у Б.Л. број Гж-2003/01 од 11.10.2004. године у дијелу којом је њихова жалба одбијена и првостепена пресуда потврђена за плаћање новчане накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица, се приначава тако што се тужени солидарно обавезују да за овај вид нематеријалне штете тужиоцима Д.В. и С.В. умјесто износа од 8.000,00 КМ плате сваком од по 10.000,00 КМ, а тужили млдб. Б.В. умјесто износа од 8.000,00 КМ плате износ од 9.000,00 КМ са законском затезном каматом почев од 7.3.2002. године до исплате.

Ревизија туженог Л.М. у цијелости и ревизија тужилаца у осталом дијелу (за плаћање материјалне штете на име четрдесетодневног помена и за плаћање законске затезне камате на материјалну штету од штетног догађаја), се одбијају.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Б.Л. број П-9493/99 од 7.3.2002. године обавезани су тужени, СОД Ј, Филијала Б.Л. (у даљем тексту: првотужена) и М.Л. (у даљем тексту: друготужени) да тужиоцима Д. В., С. В. и млдб. Б.В. солидарно накнаде: 1. нематеријалну штету за душевне болове због смрти блиског лица и то за сваког тужиоца од по 2.451,20 КМ са законском затезном каматом почев од 7.3.2002. године до исплате; 2. тужиоцу Д. В. на име материјалне штете солидарно плате 2.646,60 КМ, са законском затезном каматом почев од 7.3.2002. године до исплате (став 1.). У односу на преостали дио тужбеног захтјева тужилаца према првотуженој се одбија а друготужени се обавезује да тужиоцима исплати разлику штете која није покривена осигураном сумом у износу од 16.646,60 КМ на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због смрти блиског лица, сваком тужиоцу од по 5.548,80 КМ и износ од 5.992,00 КМ на име накнаде материјалне штете са

законском затезном каматом почев од 7.3.2002. године до исплате (став 2.). Преко досуђених износа као и захтјев за плаћање камате на досуђене износе материјалне штете од 10.3.1999. до 7.3.2002. године у односу на друготуженог тужбени захтјев је одбијен, уз обавезу да тужени солидарно накнаде трошкове спора у износу од 647,12 КМ а друготужени преко наведеног износа накнади трошкове спора тужиоцима у износу од 1.464,00 КМ, све са законском затезном каматом почев од 7.3.2002. године до исплате (став 3.). Преко досуђених износа накнаде трошкова спора захтјев тужилаца је одбијен (став 4.).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б.Л. број Гж-2003/02 од 11.10.2004. године жалба тужилаца против одбијајућег дијела првостепене пресуде у односу на друготуженог и жалба овог туженог у досуђујућем дијелу првостепене пресуде су одбијене и првостепена пресуда потврђена.

Тужиоци и друготужени ревизијом побијају другостепену пресуду у дијелу којим су њихове жалбе одбијене и првостепена пресуда потврђена, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом, тужилаца да се побијана пресуда у одбијајућем дијелу преиначи тако да се тужиоцима досуди накнада материјалне и нематеријалне штете у износима које су захтјевом тражили и друготуженог да се обје нижестепене пресуде преиначе тако што ће се досуђени износи накнаде штете умањити за 50% уз обавезу ослобађања плаћања трошкова спора.

Тужиоци у одговору на ревизију друготуженог оспорили су наводе ревизије и предложили да се иста одбије.

Тужени М.Л. није се изјаснио о поднесеној ревизији тужилаца нити се Републички тужилац изјаснио о поднесеним ревизијама (чл.390. ст. 3. Закона о парничном поступку – „Службени лист СФРЈ“, број 4/77 до 35/91 и „Службени гласник Републике Српске“, број 17/93 до 32/94-у даљем тексту: ЗПП), који се на основу одредби чл. 456. ст.1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03, 85/03, 74/05 и 63/07, - у даљем тексту: ЗППРС) има примијенити у овом спору.

Ревизија тужилац је дјелимично основана, а ревизија друготуженог М.Л. није основана.

У тужби тужиоци захтјевом траже да им тужени накнаде материјалну и нематеријалну штету проузроковану смрћу блиског им лица млдб. Г.В., кћери тужилаца Д.В. и С., односно сестре тужиље млдб. Б.В., која је смртно страдала у саобраћајној несрећи која се догодила у Б.Л. 10.3.1999. године коју је проузроковао друготужени управљајући путничким аутомобилом марке „Форд сијера“ регистарски број..., које возило је било осигурано код првотужене од аутоодговорности.

Наконведеног поступка првостепени суд је утврдио што није ни спорно међу парничним странкама: да се дана 10.3.1999. године око 22 и 15 часова у Г. улици у Б.Л. у непосредној близини раскрснице ове улице са улицом С.С. догодила саобраћајна несрећа коју је проузроковао друготужени управљајући путничким возилом марке „Форд сијера“ регистарски број.....

који је том приликом предузео радњу полукружног окретања у лијеву коловозну траку из које је прешао на тротоар гдје је ударио у жељезни саобраћајни знак кога је оборио који је задњом страном ударио у главу пјешака покојне млдб. Г. В. која се са Д.К. кретала тротоаром (пјешачком стазом) у правцу аутобуске станице, којом приликом је задобила тешке повреде главе и тијела од којих је 16.3.1999. године преминула; да је друготужени правоснажном кривичном пресудом првостепеног суда К-989/99 од 14.12.2000. године оглашен кривим због кривичног дјела из члана 186. став 4. КЗ РС – посебни дио, у вези с одредбом чл. 181/III КЗ РС – посебни дио, и осуђен на казну затвора у трајању од 2 године; да је путничко возило којим је управљао друготужени у вријеме саобраћајне несреће било осигурано код првотужене од аутоодговорности, као и да је у вријеме настанка саобраћајне несреће висина најниже уговорене своте осигурања (осигурана сума, лимит покриће) износила 10.000,00 КМ и да тужени одбијају да тужиоцима накнаде штету која се захтјевом тражи у овом спору.

Код оваквог стања чињеница нижестепени судови закључују да је друготужени М.Л. приликом предузимања радњи полукружног окретања возилом у непосредној близини наведене раскрснице улица Г. са улицом С.С. у Б.Л., скратио полукружно окретање возила усљед чега је изгубио контролу над возилом а затим прешао на пјешачку стазу уз лијеву коловозну траку гледајући у правцу кретања његовог возила са којим је ударио у жељезни саобраћајни знак који је приликом пада ударио у главу млдб. Г.В. која се са другарицом кретала пјешачком стазом усљед чега су јој нанесене смртоносне повреде. Даље нижестепени судови закључују да је друготужени одговоран за накнаду штете по одредбама чл. 173, 174. и 178. Закона о облигационим односима а првотужени да је одговоран по основу осигурања аутоодговорности до висине осигуране суме, при чему су нижестепени судови цијенили све чињенице и околности које су од значаја приликом одмјеравања висине накнаде материјалне штете из чл. 193. Закона о облигационим односима, као и интезитет и дужину трајања душевних болова због смрти блиског лица и судили тако што су тужиоцима досудили накнаду материјалне и нематеријалне штете у износима наведеним у изреци првостепене пресуде.

Основано се у ревизији тужилаца указује да нижестепени судови нису правилно примјенили материјално право из одредби чл. 200. ст.1 Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78 до 57/89 те „Службени гласник РС“ број 17/93 до 39/03-у даљем тексту: ЗОО) када су им за претрпљене и будуће душевне болове због смрти блиског лица млдб. Г.В. досудили новчану накнаду само у висини од по 8.000,00 КМ.

Досуђујући накнаду нематеријалне штете на име претрпљених и будућих душевних болова тужиоцима, оцу и мајци односно сестри покојне млдб. Г.В. у износу од 8.000,00 КМ, нижестепени судови су имали у виду све околности под којима је смртно страдала покојна млдб. Г.В., као тешке и трајне посљедице које је њена смрт оставила на тужиоцима као њеним најближим и као породици, међутим, накнада у наведеним износима за овај вид нематеријалне штете је и по оцјени овог суда, прениско одређена и да је у смислу одредби чл. 201. ст.1. и 2. у вези с одредбама чл.200. ЗОО и чл. 223. ЗПП за тужитеље Д.В. и С.В. њених родитеља адекватна новчана накнада у износу од по 10.000,00 КМ а за млдб. тужиљу Б.В., сестру погинуле адекватна накнада у износу од 9.000,00 КМ.

Због тога је ревизију тужилаца у односном дијелу ваљало дјелимично уважити, побијану пресуду у односу на досуђену накнаду нематеријалне штете због смрти блиског им лица преиначити и досудити им накнаду за овај вид нематеријалне штете у износима наведеним у изреци ове пресуде (чл. 250. ст. 1. у вези с одредбом чл. 456. ст. 2. ЗПП РС).

Нису основани ревизиони приговори тужилаца да су нижестепени судови погрешно примјенили материјално право када нису признали трошкове четрдесетодневног помена као саставног дијела трошкова сахране умрлог.

Трошкови подушја-помена, послје сахране умрлог (осмодневног, четрдесетодневног, полугодишњег и годишњег) не спадају у трошкове сахране умрлог (погинулог) у смислу одредби чл.193. ЗОО, па због тога породица умрлог нема право на потраживање накнаде ових трошкова од одговорног лица.

Стога нижестепени судови нису погрешно судили на штету тужилаца када су материјалне трошкове везане за сахрану млдб. Г.В. умањили за износе који се односе на трошкове четрдесетодневног помена након сахране погинуле Г. В.

Неосновани су приговори ревизије тужилаца да су нижестепени судови погрешно примијенили материјално право када им нису досудили законску затезну камату на досуђену накнаду материјалне штете од штетног догађаја.

Ово из разлога што се у смислу одредби чл.189. ст.2. ЗОО висина накнаде ове штете одређује у вријеме доношења судске одлуке, дакле, затезна камата на накнаду материјалне штете досуђена у новцу према цијенама у вријеме пресуђења, тече од дана доношења првостепене пресуде којом је висина накнаде материјалне штете одређена.

Ревизиони приговор друготуженог да у његовом поступању у вријеме штетног догађаја нема грубе непажње (немарности), није основан.

Груба немарност – крајња непажња у грађанско-правном смислу постоји онда кад је штетник у свом поступању занемарио и онакву пажњу која се може и мора очекивати од сваког човјека просјечних способности.

У овом случају је друготужени као возач путничког аутомобила у вријеме настанка саобраћајне незгоде предузео радњу полукружног окретања возилом у Г. улици у близини раскрснице с улицом С.С. у Б.Л., на којој је постојала обиљежена средишња пуна линија, што значи забрану преласка возила на коловозну траку намјењену за саобраћај возила из супротног правца (чл.42. ст.1. Закона о основама безбједности саобраћаја на путевима "Службени лист СФРЈ", 56/85 до 63/88) коју радњу до краја није извршио на коловозу већ је својим возилом прешао на пјешачку стазу уз лијеву коловозну траку гледајући у правцу његовог кретања те возилом ударио у жељезни саобраћајни знак који се налазио на пјешачкој стази на којој се као пјешак кретала млдб. Г.В. од којег удара (у жељезни саобраћајни знак) је овај пао на главу погинуле млдб. Г. нанијевши јој смртоносне повреде, дакле, оваква возња друготуженог је супротна одредби чл.38. ст.1. чл.40. и чл.42.

наведеног Закона, па према томе овакво његово поступање преставља грубу непажњу, јер овакву радњу просјечно пажљив возач не би предузео.

Ни други приговор ревизије туженог да је слабог имовног стања и да је о томе требало водити рачуна те му снизити досуђену накнаду штету за 50%, такође није основан.

По одредбама чл.191. ст.1. ЗОО, суд може водећи рачуна о материјалном стању оштећеног осудити одговорно лице да исплати мању накнаду него што износи штета, ако она није проузрокована ни намјерно и крајњом непажњом, а одговорно лице је слабог имовног стања те би га исплата потпуне накнаде довела у оскудицу.

У овом случају, а како је речено друготужени је предметну штету проузроковао с крајњом непажњом, па стога се накнада штете примјеном ове законске одредбе није могла умањивати.

Из тих разлога а на основу одредби чл.393. у вези с одредбом чл.386. ЗПП и чл. 456. ст.1. ЗПП РС, ревизија тужилаца у односу на накнаду материјалне штете на име трошкова четрдесетодневног помена и на име плаћања законске затезне камате на материјалну штету почев од штетног догађаја, као и ревизија друготуженог у цјелости су одбијена као неосноване.

Предсједник вијећа
Драгослав Лукић